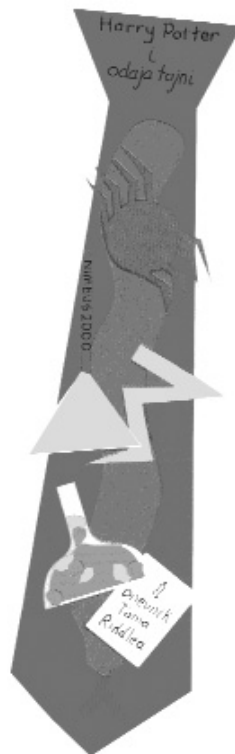

25 zabavnih i korisnih

★ **AKTIVNOSTI ZA** ★
BOLJE RAZUMIJEVANJE
★ **PROČITANOG** ★

Christine Boardman Moen

OSTVARENJE

POSVETA

*Ovu knjigu posvećujem svim svojim učenicima od kojih sam
tijekom svih ovih godina toliko mnogo naučila.*

*Osobito zahvaljujem prekrasnim učenicima osnovne škole
Dakota Junior High i svojoj ravnateljici Deb Keith.*

Naslov izvornika:

25 FUN AND FABULOUS LITERATURE RESPONSE ACTIVITIES AND RUBRICS

Copyright © 2002 by Christine Boardman Moen. All rights reserved.

Published by arrangement with Scholastic Inc., 557 Broadway, New York, NY 10012, USA

Copyright © za hrvatsko izdanje: Ostvarenje d. o. o.

Prijevod: Alemka Hubak

Lektura: Snježana Horvat

Urednica izdanja: Ilona Posokhova

Obrada i prijelom: Ostvarenje d. o. o.

I. izdanje: studeni, 2008.

Nakladnik:

OSTVARENJE d. o. o.

Pušćine 21, 10417 Buševac

tel/fax: 01 62-55-314, 62-55-751

<http://razvojdjece.crolink.net>

ostvarenje@hi.htnet.hr

ISBN 978-953-6827-83-1

CIP zapis dostupan u računalnom katalogu
Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu
pod brojem 675793

SADRŽAJ

O knjizi	4
AKTIVNOSTI I TUMAČENJA	
Slagalice lika	5
Sada kad sam mudriji	10
Uočavanje obrata u priči	14
Kravate	18
TKO je ŠTO rekao i ZAŠTO (Je li to važno?)	21
Poigravanje naslovima	24
Naslov prema dolje	27
Telefonski razgovor	30
Okvir priče	34
Priče od 55 riječi	37
Z-Ž-Podaci	40
"Oblikovane" pjesme	43
Je li to činjenica?	46
Važni događaji	49
Načini pripovijedanja	53
Osvrt na pročitano	57
Vraćanje u prošlost	61
Mali album mentalnih mapa	64
Odgovor je...	68
"Imaš 30 sekundi"	71
Vrećica s blagom	76
Sažete rečenice	81
Osobni pogled	85
Kvalitetna pitanja	89
Dijaloška igra	94

O KNJIZI

25 zabavnih i korisnih aktivnosti za bolje razumijevanje pročitane zbirke je aktivnosti koje sam osmislila i koristila u radu sa svojim učenicima zadnjih deset godina. Mnoge aktivnosti usmjerene su na analizu pojmova kao što su lik, fabula, mjesto i vrijeme radnje, te tema. Druge su pak usmjerene na razvoj vještina čitanja i učenja kao što su rezimiranje i vođenje bilježaka. Mnoge aktivnosti mogu se koristiti pri obradi knjiga beletrističkog i nebeletrističkog sadržaja, a nekoliko aktivnosti osmišljeno je za primjenu pri obradi poezije i drame.

Sve su aktivnosti vrlo prilagodljive. Mogu se primijeniti u individualnom radu s jednim učenicom, za rad u paru, kao i za rad u manjim ili većim skupinama. Neke se mogu provoditi tijekom čitanja, a druge kad je knjiga pročitana. Svi učenici u razredu mogu raditi istu aktivnost čak i ako čitaju različite knjige. I obratno, svaki učenik može odabrati drugu aktivnost čak i ako cijeli razred čita istu knjigu. Konačno, otkrila sam da se ove aktivnosti mogu primijeniti sa svakom knjigom i na svakoj čitalačkoj razini. To vam daje sigurnost da svaki učenik u razredu - bez obzira na stupanj razvoja njegovih vještina čitanja - može sudjelovati u radu.

Primjena kratkih priča

Preporučujem vam da u predstavljanju svake aktivnosti kao primjer koristite kratku priču (ili, u nekim slučajevima, kratku novelu). Time postićete dva cilja.

Savjet učitelju

U većini slučajeva za predstavljanje aktivnosti preporučujem korištenje projektora.

Prvo, kratku priču morate pročitati naglas. To je bitno u radu s djecom bilo koje dobi, u bilo kojem

razredu, a osobito je važno od 4. do 8. razreda, kad mnoga djeca jako malo vremena posvećuju čitanju.

Drugo, radeći na ovaj način, bit ćete sigurni da će učenici znati kako samostalno izvršiti zadatak.

Stranice za učitelje

Svaka stranica za učitelje počinje kratkim objašnjenjem aktivnosti. Naveden je cilj koji se želi postići i potreban materijal. (Op. hr. ur. - U izvorniku su navedeni i prijedlozi kratkih priča koje su u hrvatskom izdanju izostavljene jer nisu objavljene u nas.) Prijedlozi su upravo to - samo prijedlozi. Možete upotrijebiti priču koja se vama sviđa i koja vam je otprije poznata. A katkad ćete možda htjeti upotrijebiti učeničke radove ili knjige drugih nastavnih predmeta.

Svaka stranica za učitelje sadrži i detaljne upute za rad s cijelim razredom. Ponavljam, slobodno oblikujte aktivnost prema željama i sposobnostima svojih učenika i prema vlastitom načinu rada. Odjeljak *Samostalan rad* objašnjava vam kako učenici samostalno mogu dovršiti aktivnost nakon što ste je predstavili.

Stranice za učenike

Svaka stranica za učenike može se fotokopirati, ukratko opisuje aktivnost i daje upute za rješavanje. Ponavljam, slobodno promijenite neke upute ako smatrate da će više odgovarati potrebama vaših učenika i ciljevima koje želite postići provođenjem te aktivnosti.

Rubrike za procjenu

Uz svaku aktivnost pronaći ćete i rubriku za procjenjivanje koju smo u ovoj knjizi nazvali "Tumačenje". Svojim učenicima dam listić s tumačenjem ocjena prije no što počnu s radom, tako da unaprijed znaju kriterije ocjenjivanja.

SLAGALICA LIKA

Ova aktivnost omogućuje djeci da pažljivo razmisle o osobinama glavnog lika u knjizi i osmisle njegov "portret" koji uključuje i vanjski izgled i unutarnje osobine. Nakon toga, portret će iskoristiti za izradu slagalice. Svaka osobina lika i primjer koji je potkrepljuje prikazan je na dijelu slagalice.

Predstavljanje aktivnosti

- * Naglas pročitajte jednu od predloženih knjiga ili bilo koju drugu knjigu ili priču u kojoj se pojavljuje upečatljiv glavni lik. (Čak možete čitati i niz slikovnica u kojima se pojavljuje isti lik.)
- * Nakon čitanja dijela priče, ili cijele kraće priče, recite djeci da razmisle o osobinama glavnog lika. Zabilježite ih u tablicu.
- * Neka djeca u knjizi pronađu primjere kojima će potkrijepiti svoj izbor osobina glavnog lika, a vi u tablicu zabilježite stranicu knjige na kojoj su primjeri pronađeni.

Cilj

Analiza osobina lika

Potreban materijal

Za učitelja:

- * Str. 7 prikazana na grafoploji
- * Crtež lika koji ćete koristiti tijekom objašnjavanja aktivnosti, na kartonu A4 formata

Za učenike:

- * Kopije str. 7-9
- * List kartona A4 formata
- * Ljepilo, škare, flomasteri i drvene bojice

Savjet učitelju

Djeca mogu čuvati dijelove svojih slagalica u papirnatim vrećicama. Neka na vrećici napišu svoje ime, ime lika i naslov knjige.

- * Nakon što je čitanje knjige ili priče potpuno dovršeno, još jednom pregledajte i sredite osobine lika i primjere koje ste zapisali u tablicu.
- * Pomoću projektora djeci prikažite dijelove slagalice koje ste pripremili na grafoliji (str. 8). Neka djeca odluče koje su osobine iz tablice najznačajnije, i nađu primjere koji ih potkrepljuju, zatim ih zabilježite na različite dijelove slagalice na grafoliji. (Dok zapisujete osobine lika na grafoliju, jedan učenik neka bilježi primjere tih osobina na kopiju slagalice na papiru.)
- * Nakon toga na poleđinu kopije slagalice naljepite crtež lika koji ste prethodno nacrtali na kartonu i umnožili za svako dijete. Izrežite dijelove slagalice.
- * Pokažite djeci kako tijekom čitanja mogu predstaviti glavni lik slažući dijelove slagalice i objašnjavajući svaku osobinu i primjer iz knjige koji je potvrđuje.

Samostalan rad

Nakon što ste im dali primjer, djeca mogu sama dovršiti zadatak. Svakom djetetu dajte kopije str. 7-9. Neka slijede upute na str. 7 i stvore vlastitu slagalicu s likom iz knjige koju su pročitali.

SLAGALICA LIKA

Ime _____ Datum _____

Naslov knjige/priče _____

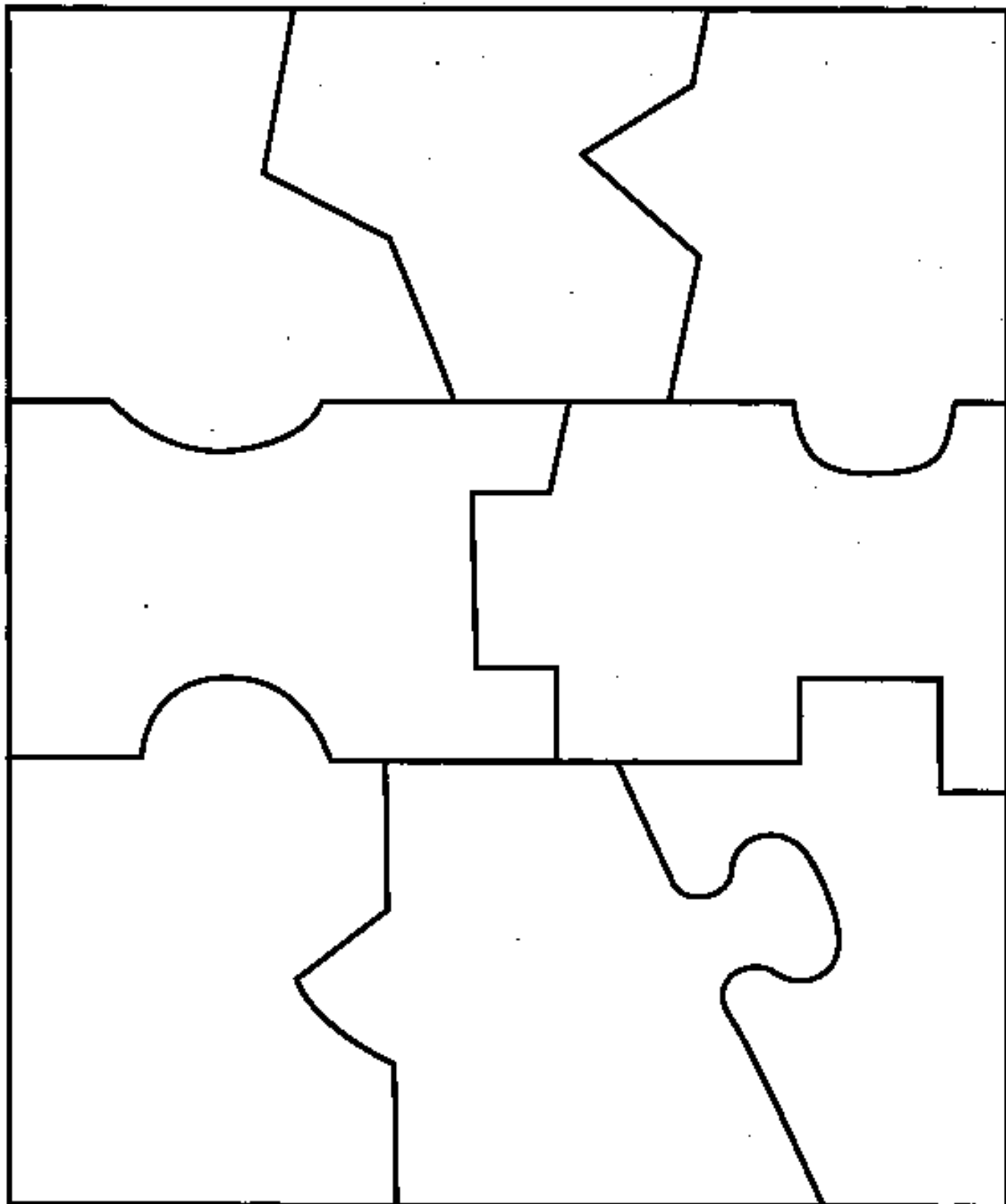
Glavni lik _____

Slijedi upute za izradu Slagalice lika.

1. Uoči neke osobine glavnog lika iz knjige. Primjeri nekih osobina su "pošten", "hrabar", "odan". (Tvoj lik može imati i ružne osobine, npr. "nepošten", "nasilan".)
2. Prelistaj knjigu ili priču i pronađi primjere koji potkrepljuju osobine lika koje si uočio. Zabilježi ih u predloženu tablicu. Zapiši i broj stranice na kojoj se primjer nalazi. (Ako nemaš u tablici dovoljno prostora, nastavi pisati na poledini ovog lista.)
3. Prouči popis osobina i primjera koji ih potkrepljuju, te odaberi osam onih koji ti se čine najtočnijim. Napiši ih na pojedinačne dijelove slagalice. Piši pune rečenice i pazi da su sve riječi pravilno napisane.
4. Na kartonu nacrtaj odabrani lik. Premaži ljepilom poledinu kartona i zalijepi ga na poledinu slagalice. Zatim izreži dijelove slagalice (treba ih biti osam).
5. Pripremi usmeno izlaganje tako da dijelove slagalice slažeš istodobno dok čitaš priču i objašnjavaš osobine lika i primjere koji su na stražnjoj strani svakog dijela slagalice.

Osobina lika	Konkretni primjer(i)	Broj(evi) stranice

PREDLOŽAK SLAGALICE

SLAGALICA LIKA

Ime _____ Datum _____

Naslov knjige/priče _____ Pisac _____

Glavni lik _____

Ocjena	Odlično	Iznadprosječno	Prosječno	Ispodprosječno
Osobine lika i primjeri koji ih potvrđuju	Vrlo pronicave osobine i detaljni primjeri	Istaknute osobine i dobri primjeri	Dobre osobine i dobri primjeri	Nedostaju osobine i/ili primjeri
Izgled lika	Vrlo detaljno i vrlo dobro obavljen zadatak	Detaljno i dobro obavljen zadatak	Zadatak obavljen, ali nedostaju neki detalji	Nedovršeno i neuredno
Usmeno izlaganje	Izuzetno; jasan govor, izvrsno po količini rečenog, kontakt očima, odmjereno tempo	Dobra priprema; jasan govor, dovoljno rečeno, kontakt očima, odmjereno tempo	Organizirano; treba reći nešto više i poboljšati tempo	Loše, neobavljen zadatak
Zalaganje	Iznadprosječno, odlično iskorišteno vrijeme	Vrlo dobro, dobro iskorišteno vrijeme	Dobro, ali uz pomoć	Loše, neobavljen zadatak

Primjedbe učitelja: _____

SADA KAD SAM MUDRIJI

Cilj

Uočiti pozitivan napredak lika u priči

Potreban materijal

Za učitelja:

- * Str. 12 na grafoliji

Za učenike:

- * Kopije str. 12 i 13

Kad sam bila mala,
bila sam na planini Rushmore.
Kad sam pogledala uvis,
rekla sam: "Hej, pa to su oni glumci!"

Mamina prijateljica Tonja
darovala mi je za četvrti rođendan
štene crnog labradora.
Nazvali smo ga Shane.

Kad smo se preselili u novu kuću,
mislila sam da će me
mama i tata napustiti.
Zato sam spavala s ključevima od kuće
u džepu pidžame.

**Kad sam bila mlađa, vjerovala sam
da Djed Mraz postoji.**

Sada kad sam starija,
putujem gdje god mogu.
Više slušam druge,
provodim više vremena
s djedom i bakom.

Sada kad sam starija, vjerujem da su mama i tata Djed Mraz.

Likovi iz priča, kao i ljudi u stvarnom životu, često se mijenjaju i postaju mudriji zbog većeg životnog iskustva. U ovoj aktivnosti djeca pišu pjesmu koja će im pomoći da otkriju kako se lik promijenio.

Predstavljanje aktivnosti

- * Kako bih djeci lakše približila sam pojam promjene i stjecanja životne mudrosti, upoznam ih s jednom pjesmicom koju sam sama napisala:

Kad sam bila mala,

pjevala sam pjesmice na sav glas
jer me pjevanje veselilo.
Voljela sam dječji šampanjac i svoju mačku Srećku
koja se izgubila kad smo preselili u grad.
Željela sam biti svoja,
ali ipak i poput svih ostalih.

Kad sam bila mlađa, vjerovala sam

da je sve vrijeme svijeta meni na raspolaganju.

Sada kad sam starija,

kad ne znam riječi pjesme, samo mumljam.
Volim dječji šampanjac i svog psa Maslačka.
Želim da moja kći bude svoja, a ne poput svih ostalih.

Sada kad sam starija, vjerujem da je vrijeme dragocjeno i neprocjenjivo.

- * Nakon čitanja pjesme učenici opisuju neke promjene koje su uočili u pjesmi.
- * Neka učenici, uz korištenje str. 12, napišu vlastitu pjesmu "Kad sam bio mali, sad kad sam mudriji". Oni koji žele mogu pred svima pročitati što su napisali. (Neki primjeri mogu biti zaprepašćujući. Jedna učenica tvrdila je da je vjerovala kako u vodokotliću živi mali zeleni duh, a sada kad je starija, u to više ne vjeruje - ali kaže da je još uvijek malo nervozna kad se bliži Dan sv. Patricka!)
- * Jednom kad učenici postanu svjesni vlastitih promjena, mogu to primijeniti i na likove u pričama koje čitaju. Naglas pročitajte priču koju ste odabrali za ovu aktivnost. Neka djeca zajedno prikupe informacije za tablicu "Kad sam bio mali, sada kad sam mudriji", a vi ih zabilježite na grafofiliju, str 12. Zatim napišite pjesmu poput one koju ste na početku podijelili s njima.

Samostalan rad

Stavite primjerak pjesme na ploču. Podijelite učenicima kopije stranica 12 i 13. Podsjetite ih da popune str. 12 prije no što počnu pisati pjesmu. Predložite im da pjesme čitaju naglas tako da mogu čuti ritam pjesme i, ako je potrebno, još malo sve poboljšati.

Savjeti učitelju

Napišite na ploču podcrtane stihove pjesme. Djeci objasnite da koriste taj "okvir" za pisanje vlastite pjesme jer će im to pomoći.